

1.1 Inhoudsopgave

1.1	Inhoudsopgave	3
1.2	Inleiding.....	5
	Visie en programmaplan	7
2.1	Uitgangspunten politieke termijn agenda en collegeprogramma	8
2.2	Ontwikkelingen na vaststelling programmabegroting	8
2.3	Besluitvorming	10
	Programma's	11
0.	Bestuur en ondersteuning	12
1.	Veiligheid.....	15
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat.....	16
3.	Economie	20
4.	Onderwijs	22
5.	Sport, cultuur en recreatie	24
6.	Sociaal domein.....	27
7.	Volksgesondheid en milieu	32
8.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	34
0.	Algemene dekkingsmiddelen en overhead	35
	Paragrafen.....	38
4.1	Weerstandsvormogen.....	39
4.2	Onderhoud kapitaalgoederen.....	39
4.4	Verbonden partijen	39
4.5	Grondbeleid	39
4.6	Treasury.....	39
4.7	Lokale heffingen	39
	Bijlagen	40
5.1	Recapitulatie mutaties 2e bestuursrapportage 2018	41
5.2	Stand eenmalig onvoorzien 2018.....	42

1.2 Inleiding

Wij bieden u hierbij de 2^e bestuursrapportage 2018 aan. Deze is opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Door middel van de 2^e bestuursrapportage leggen wij als college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad.

Het begrotingssaldo vóór het uitbrengen van deze rapportage bedraagt € 267.000 nadelig. Dit saldo is inclusief begrotingswijzigingen en de wijzigingen naar aanleiding van de 1^e bestuursrapportage, die onderdeel vormde van de Kadernota 2019–2022.

Het saldo van de 2^e bestuursrapportage bedraagt € 2.239.000 nadelig, waardoor het begrotingssaldo na deze bestuursrapportage voorlopig € 2.506.000 nadelig bedraagt.

Voor een totaaloverzicht verwijzen wij u naar tabel 1 op bladzijde 8 en bijlage 5.1 op bladzijde 41 e.v.

Het resultaat van de 2^e bestuursrapportage 2018 wordt vooral beïnvloed door:

- Ontwikkelingen binnen sociaal domein € 1.147.000
- Ontwikkelingen BUIG € 129.000
- Ontwikkeling personeelskosten WM8KTD € 770.000
- Ontwikkeling personeelskosten dragende organisatie € 500.000

Wij stellen u voor de begroting te wijzigen, zoals aangegeven in deze bestuursrapportage en kennis te nemen van de beschreven ontwikkelingen. Zie verder § 2.3 Besluitvorming.

Wij verzoeken u vriendelijk om uw (technische) vragen voorafgaand aan de raadsbehandeling bij A.J. van der Ploeg in te dienen. Dit kan tot uiterlijk 12 oktober 2018 via 0511-460571 of ajvanderploeg@t-diel.nl. De vragen zullen worden geregistreerd en uitgezet in de organisatie. De beantwoording van deze vragen zal in eerste instantie alleen gericht zijn aan de vraagsteller. De vraagsteller kan aangeven of hij/zij de beantwoording van de vragen ook aan de overige raadsleden wil doen toekomen. Voor zover er naar aanleiding van de vragen sprake is van politieke relevantie dan zullen wij dit meenemen bij de behandeling in de raad.

Burgum, 2 oktober 2018

Burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel
de secretaris de burgemeester

M. van Gils

L.J. Gebben

Visie en programmaplan

2.1 Uitgangspunten politieke termijn agenda en collegeprogramma

Voor de uitgangspunten van de politieke termijnagenda en het collegeprogramma verwijzen wij u naar de programmabegroting 2018.

Dit betreffen nog de uitgangspunten zoals die in november 2017 golden bij de opstelling van de programmabegroting 2018–2021. Voor de eerstvolgende programmabegroting wordt aangesloten op het nieuwe collegeakkoord van dit voorjaar.

2.2 Ontwikkelingen na vaststelling programmabegroting

Op 9 november 2017 is de programmabegroting 2018 door de raad vastgesteld. Voor de begroting 2018 werd gestart met een saldo van € 12.000 voordelig.

Inmiddels zijn er naast de 2e bestuursrapportage diverse begrotingswijzigingen geweest, met name de wijzigingen naar aanleiding van de 1e bestuursrapportage 2018. In de onderstaande tabel is dit in één oogopslag helder gemaakt. Voor details verwijzen wij naar de diverse bijlagen achter in deze rapportage.

Tabel 1: Prognose begroting 2018 na 2e bestuursrapportage

Omschrijving	2018
Saldo Begroting 2018 (primitief)	33.000
Besluit subsidie vluchtelingenwerk (Raad 9 november 2017; pnt. 6)	-6.000
Openstelling zwembad Wetterstins gedurende de zomer (amendement)	-15.000
Saldo vastgestelde begroting 2018 (raad 9 november 2017)	12.000
Begrotingswijzigingen c.a	46.000-
Eerste bestuursrapportage (via Kadernota 2019–2022)	233.000-
Saldo begroting voor 2e bestuursrapportage 2018	267.000-
Effect 2e bestuursrapportage 2018 (zie bijlage 5.1)	2.239.000-
Saldo begroting na 2e bestuursrapportage 2018	2.506.000-

Algemene ontwikkelingen bestuurlijk en organisatorisch

Bestuurswisseling

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart is in de maand juni het nieuwe college van start gegaan op basis van de in november 2017 vastgestelde begroting 2018.

Jaarrekening 2017 en accountantsverklaring

- achterstanden, extra werkzaamheden, vertraging en uitkomst
- verwachte doorwerking tekorten 2017 ook voor 2018 (analyse sociaal domein komt terug bij programma 6)
- nieuwe accountant – nieuwe afspraken – nieuwe start

Diverse organisatorische ontwikkelingen

- het aantreden van een nieuwe gemeentesecretaris/algemeen directeur
- gemeenteraadsverkiezingen en het aantreden van een nieuw college
- onderzoeksrapportage en besluitvorming rondom de samenwerking met Achtkarspelen
- reorganisatie van ambtelijke uitvoeringsorganisatie 8KTD en de daaruit voortvloeiende frictiekosten

2.3 Besluitvorming

Wij stellen u voor:

1. Akkoord te gaan met de wijzigingen van de begroting 2018 zoals aangegeven binnen de programma's.
2. Kennis te nemen van de beschreven ontwikkelingen.

Programma's

0. Bestuur en ondersteuning

Inhoud van dit programma

Programma '0. Bestuur en ondersteuning' bevat de volgende taakvelden

0.1	Bestuur
0.10	Mutaties reserves
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.64	Belastingen Overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Samenwerking met Achtkarspelen

In 2017 is de samenwerking 8KTD geëvalueerd. De beide colleges en raden hebben op grond van het rapport Boogers besloten tot verbetering en doorontwikkeling van de samenwerking 8KTD. De beide colleges B&W hebben aan Andersson Elffers Felix (AEF) opdracht gegeven om voorstellen daartoe te ontwikkelen. In de periode januari–mei 2018 heeft AEF (begeleid door de stuurgroep en ondersteund door de projectgroep) gewerkt aan een nadere analyse/diagnose van de vraagstukken en aan verbetervoorstellen.

Voor de zomer heeft AEF een rapport opgesteld met haar bevindingen van de analyse en haar advies. De titel van het rapport luidt 'Kiezen voor succes'.

De rapportage van AEF is in juni inclusief de bijhorende actiepunten vastgesteld in de colleges van de gemeenten Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen en geagendeerd in de GR–AB. Op 19 juli jl. hebben de raden hier in hun vergadering kennis van kunnen nemen.

Zoals uit het rapport van AEF blijkt is ook de raad een belangrijke partij in de doorontwikkeling van de samenwerking 8KTD. Er is en zal veel aandacht worden besteed aan de communicatie omtrent de doorontwikkeling en de daarbij horende stappen. Dit zal ook de komende tijd een belangrijk onderdeel zijn om de organisatie en ook de raden mee te nemen. De Werkgroep

Samenwerking raden 8KTD kan voor wat betreft de raadscommunicatie hier ook een belangrijke rol in gaan vervullen.

De samenwerking met onze collega gemeente Achtkarspelen loopt goed. Het biedt in de opgaven die we hebben kansen. Samen pakken we zaken op. Met veel energie gaan we samen met de vele betrokken ambtenaren aan de slag om alle ambities te realiseren. De komende maanden worden conform het rapport en het collegeadvies verdere verbeteringen opgepakt onder het motto "Samen tenzij".

In 2019 gaan we verder met de professionalisering van de organisatie. Die inspanningen moeten in 2020 worden beloond met een goedkeurende accountantsverklaring.

Update Dorpsvisies

Onderzoek Rekenkamercommissie

In 2012 heeft de Rekenkamercommissie een belevingsonderzoek gedaan naar de dorpsvisie's in Tytsjerksteradiel. Sindsdien zijn er door de Rekenkamerscommissie diverse vervolgonderzoeken uitgevoerd. In december 2015 heeft de Rekenkamercommissie Tytsjerksteradiel een navolgingsonderzoek gedaan naar de dorpsvisies in de gemeente.

In overleg met de Griffie is toen besloten de terugkoppeling via de bestuursrapportage plaats te laten vinden. De dorpencoördinator binnen onze organisatie is verantwoordelijk voor proces terugkoppeling dorpsvisies aan de raad. Daarbij moet voor de volledigheid opgemerkt worden dat niet alle dorpsbelangen een visie voor het dorp hebben gemaakt.

Updates dorpsvisies

In de periode Januari 2016 – April 2017 zijn diverse Dorpsvisies ge-update. De updates zijn tijdens de bestuurlijke overleggen met de Verenigingen van Dorpsbelangen – in de aangeven periode – besproken. De bestuurlijke overleggen met de afzonderlijke besturen van Dorpsbelangen vinden tweejaarlijks plaats.

In de periode mei 2017 – juli 2018 zijn opnieuw diverse Dorpsvisies ge-update. Ook deze updates zijn tijdens de bestuurlijke overleggen met de Verenigingen van Dorpsbelangen – in de aangeven periode – besproken.

In de aangegeven periode betreft het updates van onderstaande dorpsvisies. Een uitzondering hierop is de dorpsvisie van Tytsjerk. Daar is sprake van een nieuwe dorpsvisie die in januari van dit jaar aan de gemeenteraad is aangeboden. Vervolgens is de visie formeel door het college vastgesteld (juni).

2017

Wyns/Bartlehiem	(September)
Sumar	(November)

2018

Oentsjerk	(Januari)
Ryptsjerk	(April)
Tytsjerk	(Nieuwe visie Juni)
Earnewâld	(Juli)

Wij stellen u voor om de updates van de dorpsvisies voor kennisgeving aan te nemen. De genoemde visies zijn als afzonderlijke bijlage bijgevoegd.

Kulturele Haadstêd 2018 (LF2018)

Leeuwarden is in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa. Tytsjerksteradiel grijpt, in overleg en samenwerking met de culturele en toeristische sector, de kansen, die zich in het kader hiervan – LF2018 – voordoen. De gemeente wordt goed voor het voetlicht gebracht.

Nadat er meerdere inspirerende initiatievenbijeenkomsten zijn gehouden in de gemeente is (in drie tenders) de subsidiepot verdeeld aan diverse culturele activiteiten die met en voor de mienskip zijn georganiseerd in de dorpen.

Verder wordt de Legacy 2028 voorbereid: hoe kunnen we na 2018 Tytsjerksteradiel en Fryslân verder laten groeien in het zijn van een levendige mienskip.

Stadsregio Leeuwarden

Voor de Stadsregio Leeuwarden wordt voor de lopende periode tot 2019 een lichte samenwerkingsstructuur voorgestaan. Er wordt onderzoek gedaan naar de meest optimale vorm van samenwerken na het beëindigen van de samenwerking binnen het huidige stadsregio verband.

In Stadsregioverband zijn meerdere projecten opgepakt die van regionaal economisch belang zijn, zowel op gebied van recreatie als van duurzaamheid. Stadsregio bestaat uit Tytsjerksteradiel, Leeuwarden en Waadhoeke. Daarnaast is er een lichtbestuurlijke samenwerking die breder is: alle gemeenten uit de regio Noordwest en Noordoost Fryslân.

Stadsregio loopt dit jaar op te bestaan. Er wordt nu nagedacht over welke opgaven gezamenlijk worden opgepakt en in welke vorm samen gewerkt gaat worden. Eind 2018 moeten hierin besluiten genomen worden.

Accountantskosten

Het jaarrekeningproces 2017 heeft extra controlekosten voor de accountant met zich meegebracht. Voor de jaarrekeningcontrole en bij de controle van het Sociaal Domein in het bijzonder, bleek dat de accountant voor zijn oordeel over de jaarrekening(en) extra uren heeft moeten maken. In totaal gaat het voor de jaarrekening 2017 om € 22.000 aan extra kosten. Voor de begroting 2018 betekent dit een eenmalig nadeel.

1. Veiligheid

Inhoud van dit programma

Programma '1. Veiligheid' bevat de volgende taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Wet aanpak woonoverlast

Met ingang van 1 juli 2017 is de Wet Aanpak Woonoverlast in werking getreden. Met deze nieuwe wetgeving heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om bij verordening de burgemeester de bevoegdheid te geven om op te kunnen treden tegen mensen die herhaaldelijk voor woonoverlast zorgen.

Er wordt momenteel gewerkt aan het opstellen van beleidsregels.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Inhoud van dit programma

Programma '2. Verkeer, vervoer en waterstaat' bevat de volgende taakvelden

0.10	Mutaties reserves
2.1	Verkeer en vervoer
2.3	Recreatieve havens
2.4	Economische havens en waterwegen

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Herinrichting wegen / kansen in kernen

Kansen in Kernen Burgum is in het voorjaar van 2017 in uitvoering genomen. De klankbordgroep werd betrokken bij de uitvoering. Tegelijk met KIK is een deel van een nieuwe HWA riolering aangelegd, vanaf de rotonde bij het gemeentehuis tot aan de Poiesz. Dat werk is gereed. De eerste fase van KIK Burgum was rond de jaarwisseling gereed (het tracégedeelte vanaf de rotonde bij het gemeentehuis tot aan de kruising Hornstrasingel/Lohmanlaan).

De tweede fase tot aan de kruising Tussendijken/Elingsloane is voor de zomer van 2018 opgeleverd. Vanuit het budget KIK Burgum zijn zgn. 'kansen' gerealiseerd, waaronder een bijdrage aan het Wetter en Wille Park en het upgraden van het gebied rond het gemeentehuis en de Ljeppersskânzen. De gemeente heeft bovendien binnen het Programma KIK de panden Tjibbe Geartsstrjitte 1 en 3 aangekocht voor herontwikkeling. De locatie wordt z.s.m. "in de markt gezet". In het Programma is een stelpost opgenomen voor een eventuele bijdrage aan de upgradering van It Molkfabryk in afwachting van een realistisch en duurzaam plan van eigenaar en Stichting. In 2019 en 2020 zullen hier en daar nog enkele aanpassingen worden uitgevoerd op basis van overleg met aanwonenden ter vermindering van overlast.

De officiële opening van de heringerichte weg was op 19 juli 2018.

In het voorjaar van 2017 werd ook het Definitief Ontwerp KIK Hurdegaryp vastgesteld en aanbesteed. Net als in Burgum werd de klankbordgroep betrokken bij de uitvoering. De uitvoering is direct na de zomervakantie van 2017 gestart met de eerste fase, bestaande uit

het tracégedeelte tussen de oostelijke dorpskomgrens en de kruising met de Easteromwei. Het werk bestaat uit een zestal fasen, die deels overlappend zijn. Tijdens de uitvoering is behoorlijke vertraging t.o.v. de planning opgetreden als gevolg van latere en langere werkzaamheden door de nutbedrijven en vanwege de slechte weersomstandigheden in de late herfst en de winterperiode. De aannemer heeft enkele weken na de zomervakantie van 2018 het werk opgeleverd. De doorgaande weg was wel vóór de zomervakantie gereed. In 2018 en 2019 zullen nog wel kleinere werkzaamheden moeten plaats vinden, waaronder m.b.t. het groen en straatmeubilair.

De officiële opening van de heringerichte weg werd op verzoek van het dorp gekoppeld aan het dorpsfeest en is gehouden op 14 september 2018.

Beide aanbestedingen KIK Burgum en KIK Hurdegaryp zijn zoals in eerdere bestuursrapportages vermeld ruim binnen de ramingen gebleven. Binnen het totaal budget KIK Tytsjerksteradiel van € 12 miljoen zit voldoende ruimte voor een kwalitatief hoogwaardige herinrichting van het 4e KIK project, het Stationskwartier te Hurdegaryp en voor het realiseren van (extra) 'kansen'.

Voor het stationsgebied Hurdegaryp is in 2017 ook gestart met de planvorming, waar ook een breed samengestelde klankbordgroep bij is betrokken. Dit project "Stationskwartier Hurdegaryp" wordt getrokken door de provincie. Voor de herinrichting van de openbare ruimte in het projectgebied is KIK budget afgezonderd van zo'n € 2 miljoen.

Het concept Voorlopig Ontwerp (V.O.) voor dit project is in het voorjaar van 2018 gepresenteerd aan de bevolking/belangstellenden. In de loop van 2018 zal het V.O. bestuurlijk worden vastgesteld en daarna verder worden uitgewerkt tot een Definitief Ontwerp (D.O.).

Overdracht wegen als gevolg van de aanleg van de centrale as

Enkele jaren geleden zijn indicatieve berekeningen opgesteld wat de aanleg van de centrale as voor de gemeente met zich mee brengt aan onderhoudskosten, omdat er meerdere weggedeelten ca. worden overgenomen van de provincie. In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met deze uitzetting van onderhoudskosten. In aanloop naar de ontwikkeling van De Centrale As is in 2008 met de hiermee gepaard gaande uitzetting van beheer- en onderhoudskosten rekening gehouden door middel van een indicatieve raming van jaarlijks meer benodigde onderhoudsgelden van € 350.000 (incl. kosten uitbreiding areaal groenvoorziening). Dit bedrag staat gereserveerd in de begroting. In 2016 is een deel van die reservering functioneel verwerkt, namelijk de kosten voor het grootste deel van de weg door Garyp.

In 2008 is van de uitgegaan van de plannen zoals die toen bekend waren. Daarna is door provincie Fryslân en Nije Daam het project verder uitgewerkt en gerealiseerd. Na daadwerkelijke overdracht van een weggedeelte wordt in beeld gebracht wat de exacte jaarlijkse onderhoudslasten zijn. Dit is inmiddels voor de N913 (Garyp) gebeurd. Voor de N355, de N356 en andere nieuwe weggedeeltes moet dat nog bepaald worden. Wij zijn echter nog altijd in afwachting van de definitieve aanlegtekeningen en meetgegevens/BGT-data van de provincie. De tijd zal leren in hoeverre de raming van € 350.000 daadwerkelijk toereikend zal zijn.

Groenvoorzieningen

Droogte

Het voorjaar en de zomer van 2018 waren uitzonderlijk droog. Hierdoor is extra veel water gegeven aan de bomen die de afgelopen drie jaar geplant zijn. Hiermee zijn veel bomen gered. Bij de pas geplante struiken is er veel uitval. Door de extra watergeefbeurten en de uitval van geplante struiken zullen de kosten hoger uitvallen dan normaal. De mate waarin dit tot een overschrijding leidt is nu nog niet bekend.

De bestaande bomen hebben ook geleden onder de droogte. Sommige bomen hebben hun blad verloren. Komend voorjaar zal pas duidelijk worden welke bomen de droogte hebben overleefd.

Vervangen populieren

De conditie van de populieren is de afgelopen jaren sterk achteruitgegaan. Dit laat zich zien door veel dode takken en veel takken die tijdens storm uitbreken. Daarom is er in 2016 een kapvergunning verleend om de populieren (300 stuks) te vervangen. Het was in de eerste instantie de bedoeling dit gefaseerd te doen. Echter bij het kappen van de eerste bomen bleken bij sommige bomen flinke holtes in de stam te zitten terwijl aan de buitenkant niets te zien was. Om de periode dat risico wordt gelopen te beperken worden de populieren dit jaar gekapt. Het was in de eerste instantie de bedoeling om de herplant grotendeels in te vullen met 270 iepen die geleverd zouden worden door Stichting Iepenwacht Fryslân. Op dat moment waren er meerdere deelnemende gemeente die moeite hadden met het vinden van een locatie voor de iepen die in het kader van het Convenant Duurzaam Iepenbeheer aangeplant moesten worden. Echter bij de bestelling van nieuwe iepen dit jaar bleek er maar 25 iepen leverbaar. De rest had al een plek gevonden in de andere deelnemende gemeenten. Dit is een flinke tegenvaller omdat er nu 270 bomen gekocht moeten worden. Dat is een aanzienlijk deel van de 407 bomen die geplant moeten worden op basis van de herplantplicht. Al met al zal de vervanging van de populieren in 2018 en 2019 leiden tot een overschrijding op ons groenbudget. Voor 2018 is de verwachte overschrijding € 33.000. Voor 2019 is de verwachte overschrijding € 44.000. Dit bedrag is reeds meegenomen in de begroting 2019. Als alternatief is er een overleg gaande omtrent gewijzigde vergunningsvoorwaarden wat bestaat uit minder herplant en een langere periode om deze herplant uit te voeren, waardoor de overschrijding minder groot wordt.

Aanpak Japanse duizendknoop

Op verzoek van de raad en de mienskip is dit jaar begonnen met een gerichte aanpak van de Japanse Duizendknoop. Hierbij worden de locaties met Japanse Duizendknoop gemaaid waarbij het maaisel apart wordt afgevoerd. Op deze wijze wordt getracht verdere verspreiding van deze soort te voorkomen. Daarnaast is afgelopen zomer begonnen met een proef om deze soort te beheersen met heet water. Het effect wordt naar verwachting volgende jaar zichtbaar. De verwachte overschrijding van deze maatregelen is nog niet bekend.

Wegen

Behalve het groen, hebben ook de wegen gelden onder de droogte. Op enkele plekken hebben we scheuren en verzakkingen geconstateerd en waar nodig zijn daar maatregelen genomen. Ook hebben we een beperkt aantal keren gestrooid met zout om het asfalt te koelen tijdens de hitte.

Het lijkt er op dat op een aantal plekken een versnelde achteruitgang heeft plaatsgevonden van bestaande lichte schades. Op dit moment lijkt de schade als gevolg van de droogte beperkt te zijn en kunnen we dit in de reguliere onderhoudsbudgetten ondervangen.

De volgende jaarlijkse weginspectie is in het voorjaar van 2019. Pas daarna kunnen we zien of er afwijkende schadebeelden zijn. Het zal echter moeilijk zijn om schades één op één aan de droogte te relateren.

3. Economie

Inhoud van dit programma

Programma '3. Economie' bevat de volgende taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Bijdrage projectplan Toeristische ontsluiting Wetterwâlden

Dantumadiel en Tytsjerksteradiel hebben in vervolg op de realisatie van de vaarroute, gezamenlijk een projectplan opgesteld voor de toeristische ontwikkeling en ontsluiting van het Wetterwâlden – Bûtenfjildgebied vanuit deze nieuwe route.

Via vijf zogenaamde sleutelprojecten willen we dit gebied toeristisch–recreatief ontwikkelen, ontsluiten en exploiteren; samen met de ondernemers in het gebied.

Sleutelproject 1: ontwikkelen van een profiel voor Wetterwâlden–Bûtenfjild

Sleutelproject 2: verleiden tot elektrisch varen

Sleutelproject 3: op logische plekken pleisterplaatsen realiseren

Sleutelproject 4: een goede bewegwijzering voor vaarrecreant en wandelaar

Sleutelproject 5: om de vaarroute te completeren en te laten renderen de nautische ontsluiting verbeteren door de dorpen Feanwâlden, Mûnein en Hurdegaryp op het doorgaande vaarrouthenetwerk aan te sluiten, een extra vaarrondje door Over de Wiel te realiseren en de sluis bij de Falomster Feart _Swemmer te automatiseren. Daarnaast onderzoeken hoe de route/het gebied goed kan worden verbonden met de omgeving.

Het besluitvormingsproces is in Dantumadiel anders georganiseerd dan in Tytsjerksteradiel. Na de vaststelling van de begroting volgt nog besluitvorming omtrent het beschikbaar stellen van de middelen. Dantumadiel heeft dit in april 2018 gedaan. Vervolgens kon de subsidieaanvraag ingediend worden bij de provincie. Op dit moment wordt gewerkt aan een

samenwerkingsovereenkomst tussen beide gemeenten ten behoeve van de realisering van de vier sleutelprojecten. Verwachting is dat deze in het najaar kan worden getekend. Na besluitvorming over de subsidieaanvraag kan gestart worden met de sleutelprojecten. Planning is de projecten gereed te hebben eind 2019. Het betreft de sleutelprojecten 1 t/m 4. Sleutelproject 5; de grotere duiker bij Mûnein is inmiddels gerealiseerd, voor het overige betreft het wensen die zich voor het overgrote deel op grondgebied van Dantumadiel bevinden (m.u.v. de wens om Hurdegaryp op de route aan te sluiten) en die Dantumadiel zelfstandig oppakt. In ANNO verband wordt een nieuwe recreatievisie gemaakt, die in het voorjaar van 2019 wordt verwacht.

Netwerk Noordoost

Voor Tytsjerksteradiel zijn er vier prioritaire projecten benoemd in ANNO I:

- Ontsluiting Skûlenboarch
- Kansen in Kernen
- Waterfront Earnewâld
- Ontwikkelingen waterfront Burgum

Met uitzondering van de Ontwikkeling Waterfront Burgum (reserveproject) zijn alle projecten in uitvoering dan wel inmiddels afgerond.

4. Onderwijs

Inhoud van dit programma

Programma '4. Onderwijs' bevat de volgende taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Huisvesting Tjalling Koopmanscollege (TKC); Huur de Winde

Toen het TKC zich hier in de gemeente vestigde is een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van de voormalige basisschool de Winde. Dit zou een tijdelijke situatie zijn in afwachting van het realiseren van een nieuw schoolgebouw en was daarom niet in de ramingen meegenomen. De huurprijs voor het gebruik van de Winde is bepaald op € 15.000. Dit leidt voor het jaar 2018 tot een incidenteel voordeel. Uitgaande van nieuwbouw in 2020 zal voor het jaar 2019 en het eerste halfjaar 2020 ook nog huur worden ontvangen. Dit is al meegenomen in de begroting voor 2019 en meerjarenramingen.

Doordecentralisatie middelen algemene uitkering aan Tjalling Koopmanscollege

Naast afspraken over de huisvesting zijn met de komst van het Tjalling Koopmanscollege ook afspraken gemaakt over de doordecentralisatie van middelen uit de algemene uitkering. Hierbij is vastgelegd dat de middelen die wij ontvangen in het gemeentefonds op basis van het aantal leerlingen van het TKC aan de school worden doorgesluisd. In de begroting is met deze bijdrage rekening gehouden op basis van de verwachte groei van het aantal leerlingen van 90 leerlingen per leerjaar. Voor 2018 is het aantal leerlingen lager dan de oorspronkelijke verwachting. Dit leidt in het jaar 2018 tot een voordeel van € 30.000.

Huurkosten noodbouw Singelland

In het recente verleden is er bij de school voor het voortgezet openbaar onderwijs Singelland door toename van het aantal leerlingen noodbouw geplaatst. Deze noodbouw wordt door de gemeente gehuurd. Hiervoor is budget opgenomen in de begroting. De werkelijke kosten

liggen echter € 5.000 lager en dit betekent een eenmalig voordeel voor de exploitatie 2018. De bedragen zijn inmiddels aangepast in de begroting 2019.

Peuteropvang c.a.

In de begroting van 2018 is een bedrag opgenomen van € 530.000 voor de uitvoering van het kinder- en peuteropvangbeleid. In dit beleid wordt ook uitvoering gegeven aan de VVE. Hiervoor worden rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Deze middelen maken deel uit van het hiervoor aangegeven bedrag. Op basis van extrapolatie van de uitgaven verwachten wij de uitgaven voor 2018 € 431.000 zullen bedragen. Omdat er nog een aantal maanden zijn te gaan in het jaar 2018 moet nog rekening gehouden worden met eventuele aanmeldingen van instanties die uitvoering willen geven aan het beleid en zullen dan voor vergoeding in aanmerking komen. Uitgaande van een benodigd bedrag van € 450.000 betekent dit voor het jaar 2018 een voordelige ontwikkeling van € 80.000.

In april van dit jaar is vanuit het ministerie van OCW een brief aan de kamer gestuurd waarin wordt uiteengezet dat de verdeling van de onderwijsachterstandsmiddelen aan een herverdeling zijn onderworpen. Het gevolg daarvan voor de gemeente Tytsjerksteradiel is dat hiervoor in 2019 een bedrag van € 281.000 en 2020 een bedrag van € 393.000 zal worden ontvangen. Afgezet tegen de huidige inkomsten € 119.000 betekent dit een forse verhoging. Er zal nieuw beleid moeten worden ontwikkeld. Met het oog daarop wordt de hiervoor voordelige ontwikkeling als eenmalig beschouwd.

5. Sport, cultuur en recreatie

Inhoud van dit programma

Programma '5. Sport, cultuur en recreatie' bevat de volgende taakvelden

0.10	Mutaties reserves
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Sporthal De Westermar

Inhoudelijk

In oktober 2017 is sporthal de Westermar afgebrand. Hierdoor is renovatie geen optie meer. In samenwerking met een burgerinitiatief is een eindrapport gerealiseerd met aanbevelingen. Met behulp van extern deskundigen is een architectenselectie opgestart en de voorbereidingen getroffen om de aanbesteding uit te voeren.

Het uitgangspunt is om voor oktober 2019 te zijn gestart met de fysieke realisatie van de bouw van de sporthal.

Financieel

In de huidige begroting is nog uitgegaan van een normaal functionerende sporthal De Westermar met een normale exploitatie. Door de brand en de daarop volgende sloop is hiervan geen sprake. Dat betekent dat er afgezien van een aantal afrekeningen van voorgaande jaren van met name de nutsbedrijven geen exploitatiekosten zijn. Dat levert per saldo een voordeel op € 58.000.

De keerzijde van de medaille is dat er ook geen exploitatieopbrengsten zijn. Een deel van de gebruikers kan in andere gemeentelijke accommodaties terecht. Totaal wordt verwacht dat 50% van de begrote inkomsten niet kan worden gerealiseerd, dat is een nadeel van € 26.000. Per saldo ontstaat een voordeel van € 32.000

Onderhoud sportgebouwen

Het reguliere onderhoud van sportgebouwen wordt middels een voorziening betaald. Jaarlijks wordt een onderhoudsplanning gemaakt voor een langere periode en vervolgens wordt het gemiddelde van de kosten in een onderhoudsvoorziening gestort.

De storting die voor 2018 opgenomen is in de begroting, die twee jaar geleden al is gemaakt en de storting die dit jaar is berekend voor 2018 wijken in grote mate af.

De oorzaak hiervan is de sterke stijging van de bouwkosten en de aanstaande wijziging in het BTW-regiem voor sport. Beide onderwerpen zijn in de kadernota al aan de orde geweest.

Totaal is er € 55.000 meer nodig.

Zomerschade sportvelden

De afgelopen zomer was verre van ideaal voor de sportvelden.

Om de schade te beperken is intensief water gegeven cq. gesproeid. Bovendien is er een extra ronde tussen zaaien gedaan. En er wordt nog een controle gedaan op de gesteldheid van de velden om te kunnen vaststellen wat de beste remedie voor de velden is.

De extra kosten voor dit jaar bedragen ongeveer € 35.000. Hiervan past een deel waarschijnlijk nog binnen het reguliere onderhoudsbudget. Maar de verwachting is dat het budget uiteindelijk met € 25.000 wordt overschreden. Vervolgens kan pas in 2019 worden bepaald wat de uiteindelijke gevolgschade voor de velden is.

Kleedruimten zwembad Gytsjerk

De huidige kleedruimten bij het zwembad zijn aan vervanging toe. Deze zijn 40 jaar oud en toe aan renovatie dan wel vervanging. Omdat Gytsjerk al enige tijd op zoek is naar een locatie voor een ontmoetingsruimte proberen we verschillende functies inclusief kleedruimte te combineren bij het zwembad.

Het plan is uitgewerkt naar een voorlopig ontwerp. Met het voorlopig ontwerp is op dit moment een omgevingsvergunning bouwen aangevraagd. Deze procedure loopt nu. Daarnaast zijn op basis van het voorlopig ontwerp en de financiële raming de contractonderhandelingen bezig met de deelnemende partijen voor een periode van minimaal 10 jaar.

De bouwkundige aanbesteding zal nog dit jaar plaatsvinden waarna er begin volgend jaar gestart wordt met de daadwerkelijke uitvoering. Kanttekening hierbij is wel of het budget nog toereikend is voor de markt op dit moment. De aannemersprijzen zijn enorm gestegen gedurende dit jaar.

Zwemclinics basisscholen

Na afschaffing van het schoolzwemmen in 2010 komen onze basisscholen veel minder in het zwembad. Hierdoor kunnen we de kinderen in onze gemeente minder monitoren met het oog op veiligheid in het water. Scholen willen over het algemeen graag zwemmen, maar zoeken handvatten om dit op een veilige verantwoorde manier te doen.

Daarom is Swim2play opgestart. De eerst twee (school-)jaren te beschouwen als een pilot. Daarin bieden we mogelijkheden om draagvlak te vergroten en bieden we partijen kans om het concept in de praktijk te zien.

Op basis van de opgedane ervaringen na de pilotperiode kan dan bij een positieve waardering alsnog worden gekozen om dit project structureel met middelen te ondersteunen. In de begroting is voor de jaren 2018 en 2019 geld voor deze pilot gereserveerd.

De start van de pilot was op 19 maart 2018. Vooralsnog alleen op de maandag.

Tot zomervakantie is er door 10 groepen deelgenomen, waaronder een groep van de AZC school. Er is sprake van zeer positieve feedback van ouders en scholen. Voor komend schooljaar zijn nog eens 22 groepen aangemeld, komend van 12 verschillende basisscholen. In de openingsperiode van het buitenbad, is Swim2play ook daar ingezet. Vooral de scholen in de Trynwâlden hebben hier belangstelling voor getoond.

De eerste resultaten zijn positief. Tijdens de cyclus van vijf lessen worden er op individueel niveau zichtbaar grote stappen gemaakt op het gebied van de zwemveiligheid.

Hoewel de insteek was om te werken met lesgevende stagiaires met een bevoegd zwemonderwijzer als coördinator, is er in ons zwembad uit het oogpunt van veiligheid gekozen om geen stagiaires te gebruiken bij de lessen, tenzij ze boventallig zijn en als assistent kunnen fungeren. Dit heeft direct zijn weerslag in de uitgaven.

Voor het kalenderjaar 2018 wordt er geen overschrijding van het budget verwacht. Als het aantal aanmeldingen voor het volgend schooljaar volgens verwachting verder gaat stijgen, zal het tweede dagdeel ook ingezet moeten gaan worden en zal het budget niet toereikend zijn

6. Sociaal domein

Inhoud van dit programma

Programma '6. Sociaal domein' bevat de volgende taakvelden

0.10	Mutaties reserves
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Ontwikkelingen in het sociaal domein

Ontwikkelingen transitie

Nu de transitie in het Sociaal Domein is afgerond en nieuwe taken en verantwoordelijkheden zijn gedecentraliseerd, staan we als gemeente voor de verdere transformatie. Centrale opgave van de transformatie is: hoe kunnen we het met z'n allen zo doen dat mensen zelf en met hulp van anderen in de samenleving hun problemen oplossen en kunnen meedoen, waardoor zij geen of minder een beroep hoeven te doen op de overheid (zie: Beleidskader transitie sociaal domein, 17-1-2014). Als overheid blijven wij verantwoordelijkheid nemen voor burgers die het nodig hebben.

Voor de transformatie is een cultuuromslag nodig om een andere manier van organiseren, denken en werken te realiseren. Daarbij zoeken we aansluiting bij de leefwereld van burgers, bij professionele ruimte, het sociale netwerk, het zelf oplossend vermogen van de samenleving

en de behoefte van mensen om zelf regie te voeren over hun leven. De burger staat hierbij centraal. De overheid biedt alleen die ondersteuning en zorg waar dat nodig is.

De doorontwikkeling van de jeugd- en dorpentteams naar integrale, sociaal domein brede 0-100+ teams is een voorbeeld waarin de transformatie centraal staat. In het vervolgtraject zal een projectleider de implementatie verder vormgeven en koersen op het zo snel mogelijk starten met de geïntegreerde teams.

Financieel

In mei 2018 is aangegeven dat er over het jaar 2017 een tekort is ontstaan binnen het sociaal domein. De verwachting is dat dit zich de komende jaren voortzet wanneer er geen maatregelen worden genomen. Daarom is in de zomer 2018 een analyse opgesteld waarin de oorzaken van het ontstane tekort worden benoemd en waarin wordt aangegeven hoe de verwachte tekorten kunnen worden omgebogen om zo op begrotingsniveau weer tot een financieel acceptabele situatie voor het Sociaal Domein uit te komen.

Meerdere gemeenten in Fryslân zitten in dezelfde situatie. De provincie Fryslân start, als aangekondigd in haar brief van 20 september 2018, ook een onderzoek naar het financieel perspectief Sociaal Domein van gemeenten in de provincie Fryslân.

De analyse van het tekort binnen het Sociaal Domein is aan de hand van het rapport "Analyse Sociaal Domein Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel september 2018" op 4 oktober 2018 behandeld in een gezamenlijke raadsbijeenkomst.

Op basis van de analyse wordt een aantal maatregelen genomen, die ertoe moeten leiden dat in de komende jaren de benodigde middelen voor het Sociaal Domein weer passen binnen de daarvoor beschikbare middelen.

In de lijn met de analyse voor 2017 verwachten wij ook voor 2018 een tekort op het sociaal domein. Zie hiervoor het bovengenoemde rapport. Voor de exploitatie van 2018 verwachten wij een nadelige ontwikkeling van € 1.147.000 op het terrein van Jeugd en Wmo.

Rapportages sociaal domein 2017 en 2018 (Beleid en team sociaal domein)

Als bijlage bij deze bestuursrapportage zijn de rapportage's Sociaal Domein van het derde tertaal van 2017 en het tweede tertaal 2018 toegevoegd. Dit is conform de afspraak naar aanleiding van de notitie: 'Planning en Control voor de gemeenteraden van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel, een vervolg), waarbij deze voortaan als bijlage worden toegevoegd aan de bestaande P&C documenten. Hiermee voorkomen we extra administratieve lasten en het dubbel rapporteren van (financiële) gegevens. Normaal gesproken was de rapportage van het derde tertaal toegevoegd bij de stukken van de jaarrekening 2017.

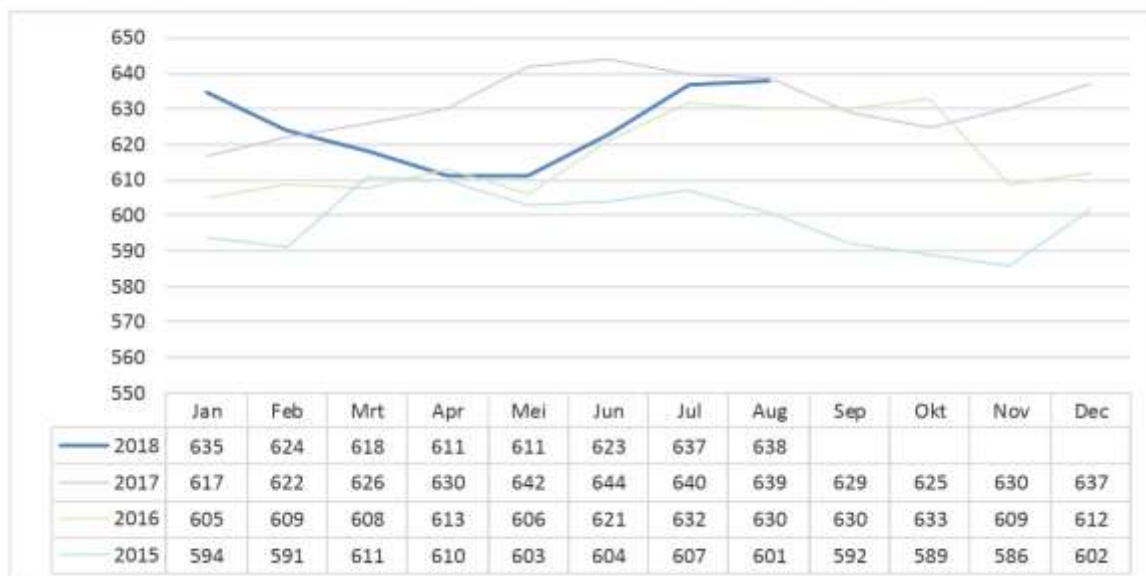
De rapportage Sociaal Domein van het eerste tertaal 2018 is niet samengesteld omdat er toen feitelijk nog weinig te melden viel.

Gebundelde Uitkering (BUIG)

De ontwikkelingen met betrekking tot de klantenaantallen laten nog geen duidelijk dalende trend zien, waardoor de rijksbijdrage ook in 2018 ontoereikend zal zijn om de uitkeringslasten (stijging € 551.000) te kunnen dekken. Dit tekort heeft zich in 2017 ook voorgedaan waardoor de gemeente een aanvraag heeft ingediend om gebruik te maken van de vangnetregeling.

De rijksbijdrage laat een positieve ontwikkeling zien. Het definitief budget is op 1 oktober 2018 vastgesteld. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een stijging van € 424.000. Per saldo voor het onderdeel BUIG een nadeel van € 127.000

AANTAL KLANTEN BUIG EXCL. LOONKOSTENSUBSIDIE (LAATSTE DAG V.D. MAAND)

Nadelige ontwikkeling sociale werkvoorziening

Door de NV Caparis is een tussentijdse brief gestuurd naar de deelnemende gemeenten waarbij kenbaar werd gemaakt, dat door autonome ontwikkelingen en gemaakte fouten in verwerking van gegevens, de gemeenten gezamenlijk met een nadelige ontwikkeling werden geconfronteerd van € 1,8 miljoen. Aangetekend werd dat dit nadeel alleen voor 2018 geldt. Als gevolg hiervan stijgt de gemeentelijke bijdrage met een bedrag van € 72.000. Omdat voor de GR een begrotingswijziging is voorbereid i.v.m. deze ontwikkeling wordt van de raden een zienswijze gevraagd. In de zienswijze die de raad van Tytsjerksteradiel geeft, is o.a. opgenomen, dat de raad verwacht een winstuitkering te ontvangen vanwege de door het bedrijf gerealiseerde winsten in de afgelopen jaren. Dit is aanleiding om er van uit te gaan dat de hiervoor geschetste nadelige ontwikkeling daardoor afgedekt kan worden.

Armoedebeleid

De gemeenteraad heeft ingestemd met het voorstel om in te zetten op een steviger sociaal vangnet, met extra aandacht voor zorg. We geven hieraan vorm en inhoud door uitbreiding van de doelgroepen en voor de zorgkosten willen we naast de al bekende collectieve ziektekosten verzekering voor minima ook een bijdrage leveren in de zorgkosten die inwoners uit de doelgroep maken die niet zijn aangesloten bij de AV Frieso.

In 2018 zijn de aanpassingen vanuit het beleidsplan armoede 'Meidwaan sûnder in soad jild' doorgevoerd. In het najaar zal hiervoor ook nog een nieuwe minimagids worden uitgegeven.

Ontwikkelingen rond Caparis

De gemeenten Leeuwarden, Achtkarspelen, Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben besloten het groenonderhoud dat Caparis NV in deze gemeenten uitvoert, zelf uit te voeren met inzet van WSW-ers. Er is een gewijzigde aandeelhoudersovereenkomst vastgesteld door de deelnemende gemeenten. De ontwikkelingen in het kader van de transitie en herstructurering hebben er nu toe geleid dat een nieuwe stuurgroep is ingesteld met een nieuwe werkgroep, met als doel om de vernieuwing van de bestuursstructuur gelijk op te laten lopen met de herstructurering van Caparis.

Huur ruimte Balstien

Het aantal m² dat door Kinderwoud wordt gebruikt is op verzoek van Kinderwoud vorig jaar al verlaagd naar 169,9 m² totaal. Dit is het gevolg van het sterk teruglopende aantal aanmeldingen in het dorp. De dagopvang (kinderopvang en buitenschoolse opvang in combinatie met peuteropvang) wordt geïntegreerd aangeboden (gezamenlijk gebruik van ruimtes).

De nieuwe afspraken zijn inmiddels geëffectueerd. De begroting 2018 moet hier echter nog wel op worden aangepast worden. Op basis van de nieuwe afspraken daalt de huuropbrengst van € 31.000 naar €18.000, hetgeen een eenmalig nadeel betekent van € 13.000.

Blijenhof

Op dit moment wordt de crisisopvang De Blijenhof door een subsidie vanuit SDF gefinancierd. Afhankelijk van de uiteindelijke financiële verdeling en de geldende afspraken van alle Friese gemeenten met de centrumgemeente Leeuwarden zullen we moeten nagaan of de huidige situatie kan blijven bestaan of dat er mogelijk aanvullende afspraken met de regio gemaakt moeten worden.

In de meicirculaire van 2018 (BZK) is weergegeven dat, tenzij nadere inzichten de implementatie in de weg staan, de invoering van het objectieve verdeelmodel beschermd wonen/maatschappelijke opvang/Wmo

2015 begeleiding zal plaatsvinden vanaf 2021. Dit hangt samen met de openstelling van de Wlz in 2021 voor mensen met psychische aandoeningen. Tot 2021 blijft het huidige historische verdeelmodel voor beschermd wonen van kracht.

Mantelzorgwaardering

Mantelzorgwaardering is per 2015 als taak vanuit het Rijk overgeheveld naar gemeenten. Vanuit Tytsjerksteradiel is gekozen voor "waardering in natura".

Wat gaan we daarvoor doen?

Door middel van (thema)bijeenkomsten voor mantelzorgers wordt geïnventariseerd waar mantelzorgers daadwerkelijk behoefte aan hebben. Er wordt gewerkt met een uitvoeringsprogramma mantelzorgwaardering dat gebaseerd is op de uitkomsten van de bijeenkomsten

Flechtlingenwurk – ferheging subsydzje

It Flechtlingenwurk hat de lêste jierren te krijen mei in taname fan it tal statushâlders yn ús gemeente. De subsydzje dy 't se struktureel fan ús gemeente krije is te leech om alle trajekten út te fieren. De lêste jierren is de subsydzje al in tal kearen ynsidinteele ferhege.

It hat bliken dyn dat dit jier de taakstelling foar de húsfesting fan statushâlders leger is dan yn 2017. Hienen we doe te krijen mei sa'n 70 statushâlders, dit jier komme we út op 45 te húsfesten flechtlingen. Yn 2019 sille we besjen oft dizze trent trochset en wat dat betsjut foar de hichte fan de subsydzje fan Flechtlingenwurk.

7. Volksgezondheid en milieu

Inhoud van dit programma

Programma '7. Volksgezondheid en milieu' bevat de volgende taakvelden

7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Begraafplak Jistrum – urnencolumbarium en –kelder

It urnencolumbarium is yn augustus fan dit jier te plak set. Boargers kinne meikoarten gebrûk meitsje fan de mooglikheid om urnen op ús gemeentlik begraafplak by te setten.

ANNO energietransitie

De Energietransitie is in Noordoost Fryslân geagendeerd in ANNO II. De regio zet in op een voortrekkersrol, met als partners: de zes NOF-gemeenten, de provinsje, It Wetterskip, NFW en FMF. Om invulling te geven aan de ambitie is een uitvoeringsprogramma 2017-2020 opgesteld. Financiering van de geformuleerde budgetten wordt voornamelijk met provinciaal gebiedsbudget en restant budget uit ANNO I gerealiseerd.

Energie(k) loket

Het Energie(k) loket is in de afgelopen periode een succes gebleken. Het heeft ruim 200 particulieren aangezet om de eigen woning te gaan isoleren. Het concept laten we grotendeels intact, waarbij het fysieke loket overgaat naar de gemeente. Daarnaast komt er een samenwerking op gang vanuit de dorpen. Voortzetting betekent continuering van een unieke samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven waarbij de particuliere bereidheid om te investeren blijvend wordt gestimuleerd waardoor er meer woningen worden geïsoleerd en waardoor, niet in de laatste plaats, de lokale werkgelegenheid wordt ondersteund.

Het Energie(k)loket in de huidige vorm handhaven we tot 1 juli 2019. De komende periode benutten we om te onderzoeken of en zo ja hoe het Energie(k)loket in de Duurzaamheidsagenda past. Daarbij wordt ook de mogelijkheid van samenwerking met de gemeente Achtkarspelen onderzocht.

Grondstoffenbeleidsplan

Om goed voorbereid te zijn op de toekomstige ontwikkelingen is het nodig nieuw beleid te ontwikkelen, vast te stellen en uit te voeren.

Er is een concept kadernotitie in ontwikkeling die in het najaar 2018 aan de raad wordt aangeboden (informerend en/of opiniërend en besluitvormend).

Nadat de kadernotitie is vastgesteld zal een begin gemaakt worden met het Grondstoffenbeleidsplan en bijbehorende uitvoeringsprogramma.

8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inhoud van dit programma

Programma '8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing' bevat de volgende taakvelden

0.10	Mutaties reserves
8.1	Ruimtelijke ordening
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

In dit programma informeren wij u over actuele beleidsontwikkelingen. Deze kunnen bestaan uit een drietal elementen.

- Rapportage over beleidsvoornemens zoals gepresenteerd in de programmabegroting 2018.
- Rapportage over ontwikkelingen die voortvloeien uit de jaarrekening 2017.
- Rapportage over ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota, waarin de ontwikkelingen van het lopende jaar zijn verwerkt (voorheen 1e bestuursrapportage), en die betrekking hebben op 2018.

Inwerkingtreding Besluit VTH

Op 1 juli 2017 is het Besluit VTH in werking getreden. Deze AMvB handelt over welke WABO-taak door de FUMO moeten worden uitgevoerd. Wat inmiddels duidelijk is, is dat meer werk naar de FUMO moet worden uitbesteed dan nu het geval is.

Een interne werkgroep heeft diverse scenario's uitgewerkt. Op basis hiervan hebben wij in het voorjaar van 2018 de omvang van de taak en de gevolgen vastgesteld. Dit is verwerkt in de Kadernota 2019 ev.

Voorlopig stellen wij ons op het standpunt dat de extra taak als gevolg van het in werking treden van het Besluit per 1 januari 2020 wordt overgedragen aan de Fumo, met uitzondering van het extra milieutoezicht. Dit wordt per 1 januari 2019 overgedragen. De provincie vindt, als Interbestuurlijk toezichthouder dat dit te laat is.

Op provinciaal bestuurlijk niveau zal worden overlegd over de overdracht van taken.

0. Algemene dekkingsmiddelen en overhead

Inhoud van dit programma

Programma '0. Bestuur en ondersteuning' bevat de volgende taakvelden

0.4 Overhead

Actuele ontwikkelingen in bestaand beleid

Rechtmatigheid met betrekking tot flexibele arbeidskrachten

Bij de jaarrekening 2017 is door de accountant een afkeurende verklaring voor rechtmatigheid afgegeven. Deze afkeurende verklaring is grotendeels veroorzaakt door het niet Europees aanbesteden van repeterende inhuur van flexibele arbeidskrachten. Voor het jaar 2018 is er eveneens geen Europees aanbestede vorm voor het contracteren van inhuurkrachten doorlopen. Dit is helaas niet meer met terugwerkende kracht te herstellen, zodat het gros van de inleen van flexibele arbeidskrachten in het kader van de jaarrekening 2018 opnieuw als fout in het kader van rechtmatigheid zal worden beoordeeld. Afhankelijk van de uiteindelijke omvang van de bedragen met betrekking tot deze inleen zal dit impact hebben op de verklaring bij de jaarrekening 2018 voor zowel de WM8KTD als de beide gemeenten.

Term 'inhuur van personeel' of 'flexibele arbeid'

De term 'inhuur van personeel' of 'flexibele arbeid' is in de aanbestedingspraktijk een verzamelbegrip van verschillende soorten diensten, waarbij personeel of deskundigen al dan niet via een bemiddelingsopdracht binnen de organisatie van de aanbestedende dienst werkzaam zijn. De term als zodanig bestaat niet in het aanbestedingsrecht. In het verleden werd er onderscheid gemaakt tussen het inhuren van adviesdiensten (volledig regime) en het bemiddelen bij het aantrekken van personeel en het plaatsen van (tijdelijk) personeel (verlicht regime). Met de wijziging van de Aanbestedingswet in 2016 is dit onderscheid komen te vervallen. Voor alle opdrachten van flexibele arbeidskrachten geldt tegenwoordig het volledige aanbestedingsregime.

Relevant is om onderscheid te maken tussen repeterende inhuur en incidentele inhuur van personeel. Opdrachten die op elkaar lijken dien bij elkaar opgeteld te worden. Je komt dan al snel boven het Europese drempelbedrag van € 221.000 exclusief btw.

Wijkt een opdracht echt af, dan kan naar het bedrag van een opdracht gekeken worden. Wanneer er bijvoorbeeld specifieke afzonderlijke besluitvorming over een opdracht plaatsvindt, kan het gezien worden als een aparte opdracht. Er kan dan – mits het onder het drempelbedrag blijft – gekozen worden voor een onderhandse aanbesteding. Mits dat natuurlijk past binnen de uitgangspunten van de kadernota inkoop en aanbesteden 2018 e.v. en de Aanbestedingswet.

Uitzenden en payroll

Begin dit jaar hebben we na een Europees openbare aanbesteding raamovereenkomsten gesloten voor uitzenden en payroll. Inhuur op basis van uitzending t/m schaal 7 (binnen- en buitendienst) dient via het gecontracteerde uitzendbureau Olympia te worden gedaan. De payrolldienstverlening hebben wij via een apart perceel in de voornoemde aanbesteding wederom aan Ziezzo gegund. Inhuur middels payroll dient dan ook via Ziezzo te geschieden.

Inhuur sociaal domein

Op dit moment is een Europese aanbesteding in voorbereiding voor de inhuur van personeel binnen het Sociaal domein. Hierbij is het de bedoeling dat er raamovereenkomsten worden gesloten met meerdere partijen. Er wordt gewerkt aan de strategie van aanbesteding en het maken van de aanbestedingsdocumenten.

Restcategorie

Voor de restcategorie is op dit moment nog niets geregeld, maar voor een rechtmatige vorm van inkoop kan bijvoorbeeld aansluiting worden gezocht bij een bestaand Dynamisch Aankoop Systeem (DAS) of zelf een DAS of raamovereenkomsten aan te besteden. De mogelijkheden kunnen nog nader worden uitgekristalliseerd en zijn mede afhankelijk van de inrichting van het proces rondom inhuur van personeel.

Tot slot

Er lopen op dit moment allemaal losse overeenkomsten voor de inhuur van personeel. Er zal sprake zijn van een overgangssituatie waarbij sommige overeenkomsten het boekjaar zullen overschrijden. Het is van belang om hier goed op te sturen, zodat de onrechtmatige inhuur voor het jaar 2019 niet oploopt doordat overeenkomsten over het boekjaar heen gaan.

Kosten opstellen koopovereenkomst COA AZC terrein

Voor het opstellen van de koopovereenkomst met betrekking tot het AZC terrein zijn kosten gemaakt. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden. Voor 2018 betekent dit een eenmalig nadeel van € 8.000.

Ontwikkeling personeelskosten

Algemeen

Voor de personeelskosten van zowel de werkmaatschappij als de dragende organisatie is op basis van de huidige betalingen een berekening gemaakt van de te verwachten kosten voor het gehele jaar. Voor beide organisaties betekent het dat er een fors nadeel op het terrein van de personeelskosten wordt verwacht. Op basis van een quick scan wordt nog bekeken, of er binnenkort contracten met derden aflopen die we voorlopig niet gaan verlengen, of waarbij gekeken wordt of we hiervoor niet voordeliger eigen personeel kunnen aanstellen.

Personeelskosten werkmaatschappij (exclusief sociaal domein)

Op basis van de gerealiseerde kosten tot en met augustus en de extrapolatie hiervan voor de rest van het jaar verwachten wij voor de begroting van de werkmaatschappij en daardoor ook voor de begroting van de gemeente Tytsjerksteradiel ons aandeel daarin; te weten een nadeel van € 770.000. Er is veel personeel ingehuurd, wat per saldo duurder is. Genoemd bedrag is

inclusief de vertaling van de extra formatie die al in de begroting 2019 van de werkmaatschappij is opgenomen.

Personeelskosten dragende organisatie

De personeelskosten voor de dragende organisatie zullen, net als in 2017, het niveau van de in de begroting opgenomen budgetten overschrijden.

Op basis van vaste, en vastgelegde korttijdelijke, verplichtingen, de gerealiseerde uitgaven tot en met september en een inschatting van de kosten die nog worden verwacht voor de rest van het jaar, is een prognose opgesteld omtrent de te verwachten personele kosten.

Op dit moment verwachten wij dat er voor 2018 per saldo € 500.000 aan meerkosten optreedt. Het grootste deel daarvan (€ 375.000) vloeit direct voort uit frictiekosten. Vorig jaar kon voor deze kosten nog gedeeltelijk dekking plaatsvinden vanuit de reserve Sociaal Flankerend Beleid, maar dat is in 2018 niet meer aan de orde omdat die reserve geen middelen meer bevat.

Deze frictiekosten zijn voor 2018 éénmalig en kennen geen doorloop meer in 2019.

Het resterende deel van meerkosten (€ 125.000) is een gevolg van organisatie breed optredende plussen en minnen inclusief langdurige ziektevervangingen waarvoor in de begroting onvoldoende ruimte was gereserveerd.

Daarbij is nadrukkelijk nog geen rekening gehouden met eventuele frictiekosten als gevolg van de reorganisatie richting één ambtelijke samenwerkingsorganisatie 8KTD.

Algemene uitkering

De begroting 2018 was opgesteld op basis van de meicirculaire 2017. Inmiddels zijn de mei- en septembercirculaire 2018 verschenen. Op basis van actualisering van de berekening kan de begroting 2017 nu worden geactualiseerd.

Binnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds maken wij onderscheid tussen de reguliere onderdelen van de algemene uitkering én de middelen voor het sociaal domein.

Voor wat betreft de reguliere onderdelen van de algemene uitkering ten opzichte van de begroting (basis: meicirculaire 2017) is er financieel gezien geen voor- of nadeel. Diverse maatstaven en de uitkeringsfactor zijn geactualiseerd. Bij de meicirculaire 2018 was nog sprake van een voordelige ontwikkeling voor de begroting, de septembercirculaire laat voor 2018 een aanmerkelijk ongunstiger beeld zien met name als gevolg van een lager accres en een correctie voor het BCF-plafond.

Het accres 2018 is nadeliger ten opzichte van de meicirculaire 2018. Als toelichting wordt gegeven dat dit komt door lagere rijksuitgaven. Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW CompensatieFonds (BCF). Om te voorkomen dat er een open eind regeling ontstaat heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties van € 3,2 miljard. Blijven de gezamenlijke gemeenten onder het plafond dan wordt het verschil aan het gemeentefonds toegevoegd, wordt het plafond overschreden dan wordt het verschil uit het gemeentefonds genomen. Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2018 meer BTW dan was voorzien in de meicirculaire 2018. Dat leidt nu tot een correctie.

Voor het sociaal domein is de uitkering volgens de septembercirculaire 2018 in totaal € 299.000 hoger dan bij de meicirculaire 2017. Voor 2018 betekent dit een eenmalig voordeel.

Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen

Geen bijzonderheden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De accountant (EY) heeft bij de jaarrekening 2017 in zijn rapportage aandacht gevraagd voor de actualiteit van de onderhoudsplannen. Formeel moet er voor de onderbouwing van elke voorziening een onderhoudsplan zijn dat is vastgesteld door de raad. Daarnaast mag zo'n onderhoudsplan niet ouder zijn dan vijf jaar.

Een aantal onderhoudsplannen is inmiddels ouder dan vijf jaar. Veelal is het benodigde onderhoud wel degelijk gebaseerd op onderhouds- en uitvoeringsplannen en is er inzicht in de benodigde financiële middelen voor onderhoud.

De komende tijd zullen de te oude onderhoudsplannen conform de voorschriften worden opgesteld en vastgesteld door de raad

4.3 Bedrijfsvoering

Zie programma overhead verder geen bijzonderheden.

4.4 Verbonden partijen

Geen bijzonderheden.

4.5 Grondbeleid

Geen bijzonderheden.

4.6 Treasury

Geen bijzonderheden.

4.7 Lokale heffingen

Geen bijzonderheden.

.

Bijlagen

5.1 Recapitulatie mutaties 2e bestuursrapportage 2018

Consequenties 2018

Omschrijving	Prog.	U/I	2018	N/V
Accountantskosten; afrekening 2017	1	U	22.000	N
Vervangen populieren	3	U	33.000	N
Huisvesting Tjalling Koopmanscollege (Huur de Winde)	4	U	15.000	V
Doordecentralisatie middelen Tjalling Koopmanscollege	4	U	30.000	V
Huurkosten noodbouw Singelland	4	U	5.000	V
Peuteropvang c.a.	4	U	80.000	V
Sporthal De Westermar	5	U	32.000	V
Onderhoud sportgebouwen	5	U	55.000	N
Zomerschade sportvelden	5	U	25.000	N
Huur ruimte Balstien	6	I	13.000	N
Ontwikkelingen in het sociaal domein	6	U	1.147.000	N
Gebundelde Uitkering (BUIG)	6	U	127.000	N
Kosten opstellen koopovereenkomst COA AZC terrein	10	U	8.000	N
Personeelskosten werkmaatschappij	10	U	770.000	N
Personeelskosten dragende organisatie	10	U	500.000	N
Septembercirculaire bijstelling sociaal domein	10	I	299.000	V
Totaal			2.239.000	N

Meerjarige consequenties

Omschrijving	Prog.	U/I	2018	N/V	2019	N/V	2020	N/V	2021	N/V
Accountantskosten; afrekening 2017	1	U	22.000	N	-		-		-	
Vervangen populieren	3	U	33.000	N	mjb 2019-2022		-		-	
Huisvesting Tjalling Koopmanscollege (Huur de Winde)	4	U	15.000	V	-		-		-	
Doordecentralisatie middelen Tjalling Koopmanscollege	4	U	30.000	V	-		-		-	
Huurkosten noodbouw Singelland	4	U	5.000	V	mjb 2019-2022		mjb 2019-2022		mjb 2019-2022	
Peuteropvang c.a.	4	U	80.000	V	-		-		-	
Sporthal De Westermar	5	U	32.000	V	mjb 2019-2022		mjb 2019-2022		mjb 2019-2022	
Onderhoud sportgebouwen	5	U	55.000	N	mjb 2019-2022		mjb 2019-2022		mjb 2019-2022	
Zomerschade sportvelden	5	U	25.000	N	-		-		-	
Huur ruimte Balstien	6	I	13.000	N	-		-		-	
Ontwikkelingen in het sociaal domein	6	U	1.147.000	N	-		-		-	
Gebundelde Uitkering (BUIG)	6	U	127.000	N	-		-		-	
Kosten opstellen koopovereenkomst COA AZC terrein	10	U	8.000	N	-		-		-	
Personeelskosten werkmaatschappij	10	U	770.000	N	-		-		-	
Personeelskosten dragende organisatie	10	U	500.000	N	-		-		-	
Septembercirculaire bijstelling sociaal domein	10	I	299.000	V	mjb 2019-2022		mjb 2019-2022		mjb 2019-2022	
Totaal			2.239.000	N	-		-		-	

Toelichting:

- MJB 2019-2022 : meerjarige consequenties worden meegenomen bij de opstelling van de begroting 2019-2022
- " - " : geen financiële gevolgen voor begroting 2019 e.v. / eenmalig 2018
- " getal" : financiële consequentie voor begroting 2018 e.v.
- U = uitgaven en I = inkomsten
- N(adelig) = begrotingssaldo verlagend en V(oordelig) = begrotingssaldo verhogend

Stand van de begroting voor en na 2e bestuursrapportage 2018

Omschrijving	2018
Saldo Begroting 2018 (primitief)	33.000
Besluit subsidie vluchtelingenwerk (Raad 9 november 2017; pnt. 6)	-6.000
Openstelling zwembad Wetterstins gedurende de zomer (amendement)	-15.000
Saldo vastgestelde begroting 2018 (raad 9 november 2017)	12.000
Begrotingswijzigingen c.a	
Budget projectleider doorontwikkeling samenwerking (raad 22 februari; pnt. 12b)	26.000-
Accountantskosten nieuwe accountant (raad 21 juni; pnt. 4 f)	20.000-
Eerste bestuursrapportage (via Kadernota 2019-2022)	
Nieuwjaarsbijeenkomst 2018	5.000-
Begeleiding aanbestedingen	50.000-
Facilitaire dienstverlening gemeentehuis	16.000-
Ondersteuning bij project- en programmamanagement	50.000-
Burgerparticipatie/transformatie	80.000-
Budgetten mechanisch straten en teerhoudend asfalt	70.000
Budgetten straatreiniging	50.000
Budgetten baggerwerk	50.000
Asbestsanering ketelruimtes sportaccommodaties	30.000-
Wateroverlast zwembad	14.000-
Uitbreiding formatie buitendienst	131.000-
Ontwikkelingen GR- FUMO begrotingen 2018 e.v.	24.000-
Alcohol en drugs	28.000-
Afvalinzameling; beleidsontwikkeling	25.000-
Omgevingswet; temporisering ontwikkelingen	60.000
Volkshuisvesting; woonvisie en structurele taken	10.000-
Saldo begroting voor 2e bestuursrapportage 2018	267.000-
Effect 2e bestuursrapportage 2018 (zie bijlage 5.1)	2.239.000-
Saldo begroting na 2e bestuursrapportage	2.506.000-

5.2 Stand eenmalig onvoorzien 2018

Post onvoorzien 2018	Bedrag
Totaal beschikbaar in 2018	€ 50.000
Besteding in 2018:	
Risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders	€ 4.000-
Saldo	€ 46.000